

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку: BArclay 7-4125
УНСоюзу: BArclay 7-5337

РІК LXXX. Ч. 142. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 31-го ЛИПНЯ 1973 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, JULY 31, 1973 No. 142. VOL. LXXX.

ЗАВЕРШЕНО ПІДГОТОВУ ДО ВЕЛИКОГО УКРАЇНСЬКОГО ФЕСТИВАЛЮ КАНАДИ

Заголовна старінка програми Дафинського Фестивалю

Давфин, Манітоба. — Тут завершено підготову до великого Восьмого Українського Національного Фестивалю в Канаді, що починається 2 серпня і триватиме до 5 серпня включно. Давфинський фестиваль вже став традиційним і належить до найбільш атракційних українських імпрез в центральній Канаді. В цьому році на фестивалі запляновано добре підготована виставка зразків української культури, включно з показами українського одягу. В концертовій частині виступатимуть хорові і музичні ансамблі, в тому ансамбль цимбалістів, оркестра „Верховина", сольові виступи тощо. Запляновано також традиційну обжинкову церемонію. В програмі спортові гри і змагання, а до особливостей цьогорічного фестивалю належатиме висвітлювання українських фільмів з визначенням нагород за найкращі фільми. В час тривання фестивалю діятиме „українська пошта". В неділю 5 серпня буде відслужене спеціальне Богослуження біля Хреста на Площі Свободи, де 76 років тому тодішній редактор „Свободи" о. Нестор Дмитрів відправив першу українську Службу Божу на канадській землі. Цю частину фестивалю спонсорує Український Народний Союз для відзначення вкладу українських піонерів в розвиток Канади. На цьогорічному фестивалі господарем буде головний предсідник Українського Народного Союзу Йосип Лисогір, а функції господині фестивалю виконуватиме його дружина, пані Марія Лисогір.

20-ті уже з черги Курси Українознавства почнуться 5 серпня на „Союзівці"

Союзівка, Кергонксон. — Організовані Українським Народним Союзом щорічні Курси Українознавства входять уже у свій двадцятий з черги рік і будуть тривати від неділі 5 серпня до середи 29 серпня ц.р. Курси охоплюватимуть виклади з української історії, мови й культури, як також огляд українського життя в діяспорі. Будуть відбуватися кляси в ранішніх годинах протягом п'яти днів тижня. Програма курсів охоплюватиме також семінар про теперішню ситуацію в Україні та навчання вишивок, писання писанок, танку і співу. Будуть відбуватися також екскурсії в околицю й до інших таборів молоді. Учасники курсів відвідають головну канцелярію УНСоюзу. Керівником курсів буде цього року Галина Дуда, докторант з Гарвардської Школи Виховання, яка водночас викладатиме про історію українців у ЗСА. Викладатимуть на курсах — довголітній керівник курсів проф. Василь Стецюк, який вестиме виклади з історії і культури, проф. Іван Близнак та Христина Привада-Демиденко, докторантка Альбертського Університету з української мови і літератури. Загальним керівником курсів буде проф. Василь Стецюк. Згідно із заявою Галини Дуди, завданням курсів не є подавати учасникам фактів й цифри, але ж спонукати їх самостійно вивчати українську історію й культуру.

Відмову през. Ніксона підчинитися вимогам сенатської комісії і спеціяльного прокуратора передано на розгляд суду

Вашингтон. — У четвер, 26-го липня, президент Ніксон відмовився підчинитися формальним вимогам (subpoenas) сенатської комісії та спеціяльного прокуратора, які вимагали передання таємних магнетофонних записів та інших президентських документів. Зараз після цієї відмови, сенатська комісія, яка розглядає Вотергейтську справу, вирішила звернутися до суду, щоб змусити президента Ніксона передати їй ці магнетофонні записи та інші документи, які, на думку комісії, зможуть розв'язати багато питань. Крім того, суддя Джон Сіріка, на внесок спеціяльного прокуратора Арчибольда Кокса, видав наказ, щоб до 7-го серпня ц.р. президент Ніксон пояснив судові, чому магнетофонні записи не повинні бути передані спеціяльному прокураторові. Заступник пресового секретаря Білого Дому Джеральд Л. Воррен заявив, що президент Ніксон дасть таке пояснення та підчиниться „дефінітивному рішенню" Найвищого Суду. Таким чином, справа „президентських документів" доведена до конституційної конфронтації між Президентом з одного боку та Конгресом і спеціяльним прокуратором з другого. Відмовляючися підчинитися формальним вимогам (subpoenas), президент Ніксон, як і перед тим, покликався на конституційний принцип „розподілу влади" між окремими частинами федерального уряду. Сенатська комісія та прокуратор Кокс заявили, що принцип „розподілу влади" охоплює тільки офіційну діяльність Президента, а не охоплює справ, зв'язаних із передвиборчими кампаніями, як також не може бути вживаний для приподнення інформацій в кримінальних справах. Політичні коментатори твердять, що справа таємних магнетофонних записів й інших президентських документів таки дійде до Найвищого Суду ЗСА.

Ерліхман дальше заперечує, що він намагався затаїти Вотергейтську аферу

Вашингтон. — У четвер, 26-го липня, під час третього дня свідчення перед сенатською комісією, яка розглядає Вотергейтську аферу, колишній головний дорадник Президента у внутрішніх справах Джон Д. Ерліхман, знову категорично заперечив зізнання інших свідків, особливо Джона Діна, нібито він, Ерліхман, намагався затаїти Вотергейтську аферу. Ерліхман знову твердив, що Джон Дін, колишній правний дорадник Президента, аж до березня ц.р. фальшиво інформував президента Ніксона та президентських дорадників, що нібито ніхто з Білого Дому не був замішаний у Вотергейтській справі. Ерліхман далі твердив, що, на його думку, влом до канцелярії психіятра, який лікував Данієла Еллсберга, був оправданий вимогами державної безпеки, бо Пентагон викрав так звані „Пентагонські документи". За твердженням Ерліхмана, Президент ЗСА має конституційне право вживати будь-які методи для охорони безпеки країни. За його інтерпретацією не зговжувалися члени сенатської комісії. Тому під час третього дня свідчення Ерліхмана, багато часу пройшло на дискусіях, зв'язаних з цим питанням. Ерліхман також заявив, що влом до канцелярії психіятра, який лікував Еллсберга, був спричинений тим, що Еф-Бі-Ай не хотіло активно влючитися в розслідування справи Еллсберга. Сенатори заперечили також твердження Ерліхмана. Джон Ерліхман також сказав, що група, яка мала за завдання винаходити джерела проникнення таємних інформацій назовні, у 1971-ому році виконала одно завдання, про яке він, Ерліхман, не може казати і тепер без дозволу президента Ніксона, бо це нарушувало б „безпеку країни".

Г. Кіссінджер відкликав поїздку до Пекіну

Вашингтон. — Враховуючи ситуацію в Камбоджі, а в першій мірі рішучу відмову принца Сіганука почати будь-які переговори з американцями, політичний дорадник президента Ніксона Генрі Кіссінджер вирішив відкласти свою раніше заплановану поїздку до Пекіну на другу половину серпня. Як відомо, 15 серпня американці перестануть бомбардування в Камбоджі, а комуністичні партизани, які вже захопили майже всю Камбоджу й оточили столицю Пном Пенг, з схильні виждати на дальший розвиток подій і не йти на ніякі поступки теперішньому камбоджському урядові президента Лон Ноля. Г. Кіссінджер плянував поїздку до Пекіну на початок серпня і хотів там перевести розмови з принцом Сігануком, який у міжчасі демонстративно виїхав до Північної Кореї „на відпочинок".

Концерти оркестр ,Батурин' і ,Рушничок' і малярські виставки Гніздовського, Гуцалюка та Козаків будуть атракціями найближчих кінців тижня на „Союзівці"

Союзівка, Кергонксон, Н. Й. — Як уже повідомлено, атракцією найближчого кінця тижня, тобто суботи й неділі 29 і 30 липня, буде концерт духової оркестри СУМ „Батурин" з Торонта під керівництвом В. Кардаша в суботу та виставка малярських праць Якова Гніздовського із його ж вечором у неділю. В суботу 4 серпня ц. р. під час концертового вечора співатиме ансамбль „Союзівки" і виступатиме із танковими точками балерина Наталка Лазірко. До забави того дня гратиме оркестра „Амор" під керівництвом М. Романенка. В неділю 5 серпня відбуватиться, почавши від полудня виставка малярських праць Любослава Гуцалюка й увечері того ж дня цей же мистець читатиме доповідь про „Розвиток українського мистецтва в Америці". На чергову суботу, 11-го серпня ц. р. передбачений великий концертовий вечір з участю танцювальної групи „Верховинці" під керівництвом О. Гензи та оркестри „Рушничок" з Монтреалю. В неділю 12 серпня буде виставка малярських праць Едварда Козака-Ека і його синів Юрія і Яреми. Увечері виступатиме Е. Козак з чітатимуть участь у вечорі також Микола Понеділок й Іван Керницький.

ЛІГА АВТОРІВ АМЕРИКИ ВИМАГАЄ, ЩОБ СПІЛКА ПИСЬМЕННИКІВ УКРАЇНИ ДОБИВАЛАСЯ ЗВІЛЬНЕННЯ УВ'ЯЗНЕНИХ ДІЯЧІВ ЛІТЕРАТУРИ

Ню Йорк. — Ліга Авторів Америки, Інк., що є національним об'єднанням американських письменників, переслала каблевою дорогою до Києва на адресу Правління Спілки Письменників України дотовану днем 17 липня 1973 року телеграму такого змісту:

„Ліга Авторів Америки глибоко стурбована все новими повідомленнями про засуджування українських письменників на ув'язнення і важку працю в таборах суворого режиму. Як організація, що репрезентує американських письменників, ми наполягаємо, щоб Спілка Письменників в Україні добивалася уласкавлення для їхніх колег-літераторів. Ув'язнення письменників або ж виключування їх із Спілки Письменників, членами якої вони мусять бути, щоб могти заробити на прожиття, є огидливим тим, що викликає огиду, для американських авторів. Ми сподіваємося, що з огляду на обов'язуючий в усьому світі респект у відношенні до письменницької професії, ви виступите з клопотанням в справі Чорновола, Дзюби й інших ув'язнених письменників, щоб вони могли користуватися свободою, писати так, як вони хочуть."

Підписав цю телеграму Джером Вейдман, президент Ліги Авторів Америки. До правління цієї Ліги входять ще Елізабет Джейнвей, як віцепрезидент, Моріс Валенсі, як секретар і Джеролд Франк, як скарбник. Екзекутивним секретарем Ліги є Мілс Тен Ейк, мол.

„Правда" б'є на тривогу з приводу критичної ситуації із врожаєм в СССР

Москва. — Плян пляном, а погода перерішує справу. Такий висновок можна зробити з репортажу в московській „Правді" з 24 липня, у якому говориться про „страгегію жнив" в районі Середньої Волги. Уже інформовано про редакційну „Правди" з 23 липня, в якій вказувалося на природні перешкоди у зв'язку з допомогами у збиранні цьогорічного урожаю в багатьох районах України та інших республіках". У черговому репортажі про жнива над Середньою Волгою знову мова про погоду. „Нинішнє літо не нагадує звичайного у тих сторонах літа. Період дозрівання збіжжя зійшовся з обильними дощами. Горох і ячмінь треба було вже косити, але комбайни застрягали в грязі. Поки ожидали кращої погоди, підсохли жито і пшениця". Урожай в цьому році добрий, пише „Правда", але проблема збору ускладнилася. Та не тільки сама погода. Недописує у не менший мірі совєтська сільськогосподарська техніка. Коли прийшло до жнив, то виявилося, що бракує машин, а наявні машини не надто справні. „Положення... тривожне... Реченці пропущені... Бракує машин" — ось що пише кореспондент „Правди", додаючи, що „хлібороби Куйбишевської области повинні продати державі мільйон тонн зерна. З цим завданням можна дати собі раду, але мусять бути якнайскорше усунені недоліки перших днів жнив, мусить бути врахований досвід з помилок минулих років".

Так поволі, в кожному числі, „Правда" відхиляє заслону загрозливої дійсности на відтинку сільського господарства на всіх просторах СССР.

ДОЩІ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Вінниця. — РАТАУ з 21 липня приніс повідомлення, мовляв, для населення Вінницької области „дощі не перешкода" і що „жнива проходять організовано". Все таки, в цьому ж повідомленні є додана коротка інформація, яка вказує на трудності із збиранням цьогорічного урожаю на Україні. На полях доводиться „маневрувати технікою". Щоб забезпечити працю, доводиться цю техніку „оперативно переводити на сухі ділянки сусідніх бригад або колгоспів". Подаючи, що таке „маневрування технікою" застосовано у Бершадському районі области, РАТАУ закінчує інформацію, що „таку взаємодопомогу організували і в інших районах".

Брежнєв оптимістично оцінює висліди жнив, але загальна економічна ситуація в СССР далі критична

Київ. — Українська столиця удостоїлася черговоі „почести" 26 липня з прибуттям туди генерального секретаря КПСС Л. Брежнєва, який привіз зі собою орден „Дружби народів" для Української ССР. При цій нагоді Брежнєв виступив з промовою, в якій дав оцінку цьогорічних жнив в СССР. Не враховуючи голосів преси та оцінок різних коментаторів, з'ясування сучасної ситуації на відтинку жнивної кампанії в СССР Л. Брежнєвим є першим офіційним з'ясуванням на найвищому рівні. У своїй промові Брежнєв обмежився тільки загальними ствердженнями, що, безперечно, має свою особливу вимову, бо засвідчує, що із збором зерна та виконанням наміченого пляну не все гаразд. Коли б були вигляди на виконання пляну в 1973 році, то про це Брежнєв безумовно сказав би, тим більше, що вже тепер є достатня кількість даних для зроблення досить докладних висновків.

За словами Л. Брежнєва, цьогорічний збір збіжжя буде „кращий" порівняно з минулим роком. „В цьому році наша позиція краща як минулого року, а навіть як це було тому два роки. В загальному, ми можемо надіятися добрих вислідів". Того роду кваліфіковане твердження Л. Брежнєва тільки підтверджує підрахунки експертів, які вважають, що совєтський збір збіжжя буде менший на яких 11 мільйонів тонн, коли брати до уваги намічений плян збору збіжжя у висоті 197.4 мільйони тонн. У найкращому разі, збір збіжжя в загальному не перевищить 186.8 мільйонів тонн. На практиці це означатиме, що СССР мусітиме знову купувати збіжжя на Заході, що зрештою совєтські представники вже й почали робити.

Напередодні виступу Брежнєва в Києві совєтська преса опублікувала статистичні дані за перше півріччя 1973 року, інформуючи про стан економіки країни. Як виходить з цих даних, загальна економічна ситуація в СССР дещо поправилася, що виявилося у зрості промислового виробництва на 7 процентів порівняно з першим пів-

(Продовження на стор. 3-ій)

Вибрані писання О. Довженка появилися у видавництві Массачузетського Інституту Технології

Кембридж, Масс. — У видавництві провідної з американських технологічних шкіл — Массачузетського Інституту Технології, що публікує свої видання одночасно в Кембриджі, Масс. й у Лондоні в Англії, появилися окремим книжковим виданням п. н. „Alexander Dovzhenko: The Poet as Filmmaker. Selected Writings" вибрані писання основоположника українського кіномистецтва, кінорежисера і письменника Олександра Довженка. Видано ці писання включно з автобіографією й записками О. Довженка в англійському перекладі молодого українського еміграційного письменника марка Царинника, за його ж редакційною статтею. Марк Царинник, за його ж редакційною статтею та поетичну творчість О. Довженка. ...

Олександер Довженко

Наприкінці поданий індекс імен і назв згадуваних у виданні фільмів і творів. В повідомленні від видавництва, стверджено, що українського фільмового продуцента Олександра Довженка вважають одним із найбільших кінорежисерів світу. Видано книжку з портретом О. Довженка, в суперобкладинці зробленій за малюнком Бориса Крюкова з 1927 року. Набувати книжку можна в американських книгарнях бо у видавництві The MIT Press, 23 Carleton St., Cambridge, Mass. 02142. Ціна дол. 8.95.

Відбулася чергова конференція в справі українських програм на СіБіСі

Вінніпеґ. — Комітет Українців Канади інформує, що в понеділок, 16 липня 1973, відбулась тут друга з черги конференція в справі українських програм на радієвих і телевізійних станціях СіБіСі, під час якої представники СіБіСі заявили, що СіБіСі вже почала надавати програми з ділянки багатокультурности Канади з наміром поширити їх і поліпшити їх зміст у майбутньому. Відносно програм про культурне життя українців Канади, СіБіСі погодилась затіснити і використати співпрацю з Комітетом Українців Канади.

На думку представників СіБіСі, найбільшою трудністю в цій ділянці є справа вживання різних мов у програмах, які віддзеркалюють культуру різних етнічних груп Канади. Представники КУК заступались за включенням мовних етнічних програм на регіональній базі, залежно від скупчень і потреб поодиноких етнічних груп, тоді як всеканадські передавання СіБіСі про культурне життя етнічних груп Канади йшли б англійською мовою, згл. з англійськими коментарями.

В конференції взяли участь від СіБіСі: д-р Лістер Синклер, екзекутивний віцепрезидент головної дирекції, П'єр Шарбоньо, член головної дирекції, Дон Беннет, директор на західні провінції і Ралф Горлей, директор СіБіСі у Вінніпегу. З боку Централі КУК в цій конференції взяли участь: д-р П. А. Кондра, президент КУК, д-р І. Глинка, д-р Й. Слоган і А. Яремович.

ЮВІЛЕЙ СОЛОМІЇ КРУШЕЛЬНИЦЬКОЇ

Київ. — 23 вересня цього року сповниться 100-річчя з дня народження видатної української співачки Соломії Крушельницької. За інформаціями газети „Культура і життя" з 22 липня міністерство культури УССР доручило відзначити цю річницю урочистим концертом в Державному театрі опери та балету.

Ігор Дляблога — новий співпрацівник редакції „Свободи"

Уже в трьох числах англомовного „Українського тижневика" було коротке повідомлення від видавництва, що з уваги на вакаційну відпустку редактора цього тижневика Зенона Снилика то число приготовив і зредагував Ігор Дляблога.

Ігор Дляблога має 21 рік, народився в Англії, до Америки приїхав разом з батьками в 1952-му році та після закінчення початкової парафіяльної школи св. Юра в Ню Йорку і середньої школи в Квінсі, поступив на вищі студії в Ню Йорк Сити Коледжі і є там тепер на останньому році студій політичних наук, пляную продовжувати подипломові студії журналістики. Є активний в молодечих організаціях СУМА і ТУСМ. На працю в редакції „Свободи" поступив в половині червня ц. р. після того, як стало відомо, що стипендиста УНСоюзу в журналістиці, студента останнього року студій в Ню-Йоркському Університеті Юрія Вірта, його університет відрядив на працю-практику в щоденнику „Геральд-Ньюз" в повіті Берген. Минулого року Юрій Вірт відбув передбачену університетом редакційну працю-практику в щоденнику „Пост" в Ню-арку. Ігор Дляблога володіє в слові і письмі однаково англійською, як і українською мовами та вже раніше дописував до „Свободи". Він залишається в складі редакції „Свободи" і після того, як ред. Зенон Снилик закінчить свою вакаційну відпустку та повернеться до праці 6-го серпня.

Ігор Дляблога

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Те, що викликає огиду

„Ув'язнювання письменників або виключування їх із Спілки, членами якої вони мусять бути, щоб заробити на прожиток — це те, що викликає огиду в американських письменників" — ствердив президент Ліґи Авторів Америки Джером Вейдман у своїй каблетелеграмі до Правління Спілки Письменників України в Києві, вимагаючи, щоб ця Спілка стала на оборону в'язнених і переслідуваних літераторів — Чорновола, Дзюби та інших.

Вжите в цій телеграмі визначення для репресій совєтського режиму у відношенні до творців слова — „те, що викликає огиду" — міцне, алеж єдиноправильне й відповідне для характеристики дій каґебівського режиму в Україні і Спілки Письменників України. Створена, як добровільна громадська організація, що об'єднує літераторів України, із статутовою вимогою захищати авторські права письменників і дбати про поліпшення їх матеріяльно-побутових умов, Спілка Письменників України ні разу не виступила на оборону своїх репресованих членів. Не зареаґувало її правління, очолюване критикованим тепер Юрієм Смоличем, проти цькування і переслідування режимним КҐБ і літературознавця Віктора Іванисенка, довголітнього члена Спілки, але й допомогло припечатати його долю виключенням його із членства. Так же само повелося це правління, під проводом Василя Козаченка, після арештів і засудів видатних українських літературних критиків І. Світличного, І. Дзюби, Є. Сверстюка, В. Стуса, М. Осадчого. Не тільки що прийняло воно мовчки ці репресії, але ж рівночасно із судовим вироком позбавило членства в СПУ Івана Дзюбу. В час, як режимні чинники почали громити таких видатних письменників і членів Спілки, як Іван Білик й Олесь Бердник, допомогло добитися й знищити їх само ж таки правління СПУ. Горлаючи про піклування над літературною молоддю, це ж правління не виступило хочби із словом протесту чи захисту в час, як були засуджені на довголітнє ув'язнення і важку працю в таборах суворого режиму такі видатні молоді поети, як Ігор Калинець, його дружина Ірина Стасів - Калинець, Тарас Мельничук та інші. Що більше., у всіх цих випадках, періодичні органи СПУ допомагали органам КҐБ цькувати тих чи інших письменників чи й складати акти обвинувачення проти них. Яскравим прикладом того, до якої міри нікчемности доходить Правління СПУ у своєму „піклуванні" письменниками, може бути вміщена в його ж органі „Літературна Україна" погромницька атака на одного з найвидатніших письменників України, понад 20-літнього в'язня сталінських тюрем і концтаборів Бориса Антоненка - Давидовича нібито за одержування пакунків з-за кордону. Для доповнення образу нікчемности правління СПУ ще треба мати на увазі, що в совєтських умовах виключення якогось письменника із Спілки є водночас позбавленням його можливостей літературної праці, заробітку та прожитку і тому справедливо Ліґа Авторів Америки визначає такі „заходи", як „те, що викликає огиду".

Тиждень без „Свободи"

Подібно, як у минулих роках у вакаційному часі, так і цим разом „Свобода" із цим числом припиняє на один тиждень свою щоденну появу. Очевидно, що один тиждень це короткий час, у появі „Свободи" ще коротший, бо не появляться тільки чотири її числа, ще одне число надруковано додатково перед її перервою, але тим не менше у теперішньому світі не хотілося б припиняти рідної інформаційної служби навіть на один день.

Це правда, що величезна більшість читачів української преси сьогодні користується всіми засобами масової інформації своїх країн. Але також правда, що ці засоби інформації тільки в дуже вийняткових випадках подають ті вістки, що їх у першу чергу очікують та повинні мати і знати українці. Це відноситься однаково, як до більших чи менших подій в нашій власній громаді, як і до подій в житті українців у широкому світі та, зокрема, до подій в Україні. Цим бо вісткам „Свобода" приділяє найбільшу увагу та віддає їм найбільше місця. Жаль тільки, що це місце - об'єм „Свободи" дуже обмежені — чотири, шість і найбільше вісім сторінок, але навіть при найбільшому бажанні збільшити об'єм „Свободи" бодай до шість сторінок кожного дня виникають чисто технічні труднощі, які існуватимуть ще до переносу УНСоюзу та „Свободи" до нових приміщень, що повинно б статися ще перед закінченням цього року.

Найближчий тиждень буде без „Свободи". Очевидно, що всі важливіші події з українського життя, які могли б статися протягом цього тижня, будуть додатково подані і зреферовані негайно після перерви в появі „Свободи", як також поступово будуть використані залеглі надіслані дописи. Але цей тиждень без „Свободи" дасть нагоду працівникам „Свободи" включити його у належні їм вакаційні відпустки, а для читачів газети, бодай деяких, цей тиждень дасть нагоду бодай хвилину призадуматись над вагітістю і потребою рідної преси та рідної інформації, яких ніхто і нічим не може заступити.

Херсонська область недописує із збором зерна

Київ.—В газеті „Радянська Україна" з 19 липня опубліковано повідомлення „Комітету народної контролі УССР", у якому стверджується, що колгоспи і радгоспи Херсонської області не вив'язалися з пляном збирання врожаю. На день 17 липня „зернові в області скошено з 358 тисяч гектарів", але „обмолочено тільки на 233 тисяч гектарів". „Значні втрати зерна" стверджено „в багатьох колгоспах і радгоспах Генічеського, Бериславського та Великоолександрівського районів". Втрати зерна є при самому зборі, при обмолочуванні, а також при перевожуванні. На ряді приймальних пунктів, стверджується у повідомленні, „роз-ходження в бік зменшення становили від 105 до 845 кілограмів на машину", тобто втрата зерна на 3-тонне вантажне авто виносить майже одну третю всього вантажу. Контроля виявила також незадовільні побутові умови сільськогосподарських робітників - колгоспників і радгоспників.

Не краща справа на Дніпропетровській області. Наприклад, у синельниківському районі в колгоспі „Серп і молот" „на кожному гектарі в солому потрапляє майже 20 процентів хліба". Газета пише, що колгоспники це пояснюють злою погодою, але з цього мала потіха. Подібне діється в колгоспах „Комунар", „Червона долина" та ін.

Любов Коленська

„ПАЛАЦ ЩАСТЯ"

(„Торжество № 1")

Колись . . .

Вінчання в Україні: заквітчані чаром юного зворушення, замасні щонайкращими українськими звичаями, обосновані на праджерельній народній поезії українського люду, тонкостей і відчувань його душі, його пісень — то жалісних сповнених туги і смутку, то грайливо - жартівливих, і музики, яка несла зі собою мелодії, що споювала молодих і старших в одну родину, в один вік, і батьків, що благословили молодят на трудну й важливу дорогу... Тієї днини молодим простелювався барвінковий шлях у їхнє, тількищо на поріжку вінчання — недоспіле ще щастя.

Тепер . . .

Задовго перед днем вінчання молоді заходять до ЗАГСУ, спершу їм дають поради і певні вказівки, а потім їх реєструють. Церемонія урочистого шлюбу, який повинен би відповідати нашому вінчанню в церкві, відбувається в „Палацах" або „Будинках Одружень", він триває... аж пів години. Нещодавно такий новий заклад відкрився у Жовтневому районі Києва. І вже... чимало наречених побираються за новим ритуалом.

Молодий та молода входять за батьками і родичами до великої залі, де в бронзовій чаші палає... непогасний вогонь безсмертя героїв великої вітчизняної війни. Його сюди доставили з Парку вічної Слави (це, мабуть, повинно стимулювати в цій хвилині гордість і любов до „вселенної" комунізму...). Світилки — хлопчик та дівчинка подають молодим свічки і вони запалюють їх від цього вічного вогню. Тоді навстіж відчиняються двері і до залі входять хористи — десятеро у блакитних сукнях дівчат та молодих чоловіків у вишитих сорочках і заспівують пісню. Молоді стають на килим „злагоди". До них звертається обрядовий староста (це замість священика), кажучи: „наречені ступили на стежину, яка веде до весільного рушника. А за рушник стати — навік друга мати". Його роля ще не кінчається, він запитує молодят, чи добре перевірили свої почування і чи вони переконані, що залишаться вірними одне одному. Почувши схвальну відповідь, староста вручає їм обручки — символ незрадливого родинного щастя і подружжя. А хор співає:

„Не впади, порошино,
На весільну стежину,
Де зійшлися дві долі в житті.
В ці хвилини святкові
На яснім рушникові
Вам єднатись навік,
молоді, молоді..."

Тоді староста запрошує молодих прийти на підвищення, до столу. Обіч... наче „янголи хоронителі" прапори Совєтського Союзу і УССР. І — в тиші молоді підписують акт, яким держава узаконює шлюб. За давньою традицією чоловік і дружина випивають спільний келих вина, одержують свідоцтво вінчання і дарунок — рушник. Їх поздоровляють батьки та рідні, а хор співає: „Зелений барвінку, стелися, стелися"..., підкреслюючи словами пісні згоду в родині й молода пара покидає залю...

Вінчання в Україні описує Григорій Коренчук в журналі „Україна". Спершу дивуєтеся, не вірите, а потім прокидається у читача досада й жаль до тих, що так спростачили традиції, звичаї і ввесь чар українського народу.

В наступних рядках відкриваєте, що ця детально опрацьована стаття — це... найзвичайніша в світі реклями. Бо вже з дальших слів довідується читач, що „весілля — це радощі й... немалий клопіт". А щоб відтяжити населення усі ці буденні клопоти бере на себе фірма „Світанок". Вона займається пошиттям весільного вбрання і щоб позачергово кваліфіковані перукарі зробили зачіску і, якщо їм рідні не придбали рушника, то фірма допомагає придбати ці чи інші весільні атрибути. Те все тільки за тридцять карбованців, половина з цих грошей припадає на оплату хору. І запитує автор цієї рубрики: „Хіба ж це дорого? Але ж пісень, мабуть десять, цілий концерт і виконання професійне. Та візьміть ще до уваги найголовніше. Якби ви побачили обличчя співаків, приязно й щиро звернені до вас, то відчули б, що співають вони тільки вам, і тоді б..." А потім ще кілька рядків від автора: „Лишається тільки пошкодувати, що не довелося так святково йти до шлюбу. А втім, можна дещо надолужити, коли вже не срібне, то золоте весілля, чого бажаю і собі, і всім ровесникам".

Таких реклямових оголошень, зодягнених у форму рубрик під назвами, як: „Відповідь оптимістові", Од „Наталки" до „Подолянки", чи „Торжество № 1" — тепер безліч у совєтських журналах. (Нещодавно поміж журналами редакцію тижневика „Україна" відзначено премією та грамотою Укрпрофради). А назви цих реклямових продуктів не будь - які, от, наприклад, назва мебельного гарнітуру „Либедь", усіляких порошків до прання, хемічних продуктів: „Наталка", „Ера", „Друг", „Кристал", „Ракета", „Планета", „Вихор", „Лотос", „Чайка", „Каштан", „Зелень садів", „Веселка", „Перлин", „Подолянка", та інші.

Такі то новості в Україні; нові різні звичаї, включно з вінчальними ритуалами.

І. Дурбак

КОЗАЦЬКОМУ РОДУ НЕМА ПЕРЕВОДУ...

(З приводу виставки „трьох Козаків" у Гантері)

Якщо наше культурне життя в Америці порівняти до замку, укріпленої твердині, що стоїть на острові серед чужого моря, то в тому місці, де розташовані діячі нашого образотворчого мистецтва, оборонні мури твердині, нашого замку, напричуд сильні, подивугідні, просто — імпозантні!

Так склалося, що наші мистці - малярі стоять на першому місці, вони випередили інших наших мистців і діячів культури.

Численні виставки картин наших образотворчих мистців у різних наших осередках і літніх оселях причинилися багато не тільки до скріплення почуття нашої національної ідентичности, гордости серед нашої спільноти, зокрема — серед молоді, але й до найкращої пропаганди у к р а їнської справи й культури серед господарів країни нашого поселення. Це безперечний факт, що наші мистці - малярі кількістю й якістю своєї творчости значно переважають інших наших мистців, не во гнів їм кажучи. Що більше — появилася плеяда молодих наших малярів і малярок, що суперничають зі старшими, часто зі своїми батьками, за успіхи.

Варт пригадати і ствердити, що роля малярства в житті кожної нації направду дуже велика, може навіть більша, як нам здається. Релігійне малярство відіграло в історії християнства таку величезну ролю, що навіть у комуністичних виданнях про історію малярства відступлено йому багато місця. Різні володарі, церковні і світські достойники, замовляли в малярів картини, щоб увіковічнити їхні діла й подвиги, щоб піднести на дусі своїх вірних і підданих. Побіч релігійних, історичні картини мали й далі мають непроминаюче значення для кожного народу. Внаслідок дуже несприятливих обставин, багато цінних картин наших мистців знищено, спалено, пограбовано, вивезено на чужину, що продовжується аж до наших днів. Скільки безцінних картин наших мистців пропало хоч би за останніх 60 років! Сталін наказав знищити всі картини Михайла Бойчука та всіх репресованих малярів. Під час ганебної пацифікації в 1930 р. поляки знищили цілу виставку картин М. Мороза в Бережанах. Таких випадків було дуже багато і вони не переводяться досі.

Автор цих рядків мав нагоди бачити багато великих історичних полотен визначних мистців різних народів: поляків, німців, італійців, французів, англійців, американців і ін. Уможливили їх багаті меценати, бо треба було довгих студій по музеях, і великих коштів, щоб намалювати імпозантні полотна й панорами.

Всього цього бракує нам. Одначе, під сучасну пору в діяспорі зростає почуття потреби рідного малярства з рідною тематикою. Вже появилися і в нас меценати, що підтримують наших малярів морально і фінансово, закуповуючи їхні картини, головно з українською тематикою. Дуже відрадним явищем — радісний факт, що наші молоді подружжя намагаються купувати до своїх нових хат картини з українською тематикою, щоб створити таким чином українську атмосферу для своєї родини. Такі картини нагадують старшим їхній далекий, рідний край, отой „утрачений рай", а молодим відкривають незнаний їм чарівний світ їхніх батьків. Рідні картини — це невичерпне джерело до призадуми, споминів, пригадок з юних днів весни, до пізнання батьківщини, бо любити можна найкраще те, що бачиться й пізнається своїми змислами.

Тому виставки картин наших мистців втішаються популярністю серед старших і молодших, але, мабуть, таки найбільше вакаційні виставки картин Едварда Козака (Ека) та його талановитих синів: Юрія і Яреми в Гантері. Хоч за рік промине вже 30 років, як Еко примушений був покинути рідні пороги, то він не перестає вичаровувати рідну землю й рідних людей, що вросли в рідний ґрунт, таких неповторних і своєрідних! Яку подивугідну уяву треба мати, щоб бачити очима своєї душі чарівну Україну в різних добах її прадавньої історії та переносити на полотно сцени з княжої й козацької доби, з сільського побуту, зокрема з перлини українських земель — Гуцульщини. В райдужних красках картин Ека виступає сонячна Україна у своїй неперевершеній красі, що промовляє до всіх глядачів, що кличе не забувати, але боротися за її кращу майбутність! Ніхто з глядачів не може байдуже перейти біля картини Ека, щоб не відізвалася в ньому українська кров, щоб не застукала до серця та не викликала рій думок, вражень, споминів і переживань!

Цього літа Еко виставив своїх 60 картин, як завжди, з рідноматірною українською тематикою. Найбільш замітні великі полотна: „Козацьке море", „Дума про Батьківщину", „Ой, у полі жито", що хвилюють своїми задумами, що зацікавлюють оригінальною р о з в'язкою творчих проблем. Наскрізь вдалі композиції: „Лис Микита", „Там грали кобзарі", „Тиха надія", „По гриби", „Веселий Мамай" і багато інших. Неперевершені сатиричні „типи галицького села": „Висока політика", „Отець духовні", „Диво в решеті", „Дзямайди", „Фудули", „Ярмаркові", „Гули" і „З прнсюдами". Це неповторний світ „забутих предків", що вже ніколи не вернуться, як не вертається молодість і давня доба. Улюбленій Гуцульщині присвятив 18 картин, багато динамічних танків. Не забув і за княжих дружинників, і козаків, і УСС, і пластунів. Невпинно пошукує за новими формами мистецького самовиявлення, щоб передати свої задуми й переживання оригінальними засобами. Оте вічне пошукування за новими динамічними засобами, такими яскравими й райдужними, повними життєрадости й гумору, з виразним стильовим обличчям — таке притаманне Екові, що робить його талант таким вічномодним і неповторним. Мова картин Ека відображує його любов до українського села, його побуту, бажання відтворити повністю село з його невсипущою працею, турботами й розвагами, з добродушною усмішкою й сатирою на болячки, людські хиби та прогріхи. Творчість Ека є неповторна, як неповторне було галицьке село, що видало стільки передових людей.

Одначе найбільша приємність, що її переживають усі глядачі цьогорічної виставки „Трьох Козаків" — це радісне ствердження, що оба талановиті сини Ека: Юрій і Ярема, виставили більше (по 20) своїх картин, як минулого року, що вони зростають як мистці, що вони вже набирають своє чітко оформлене стильове обличчя. Вони вносять багато своєї молодости у свої оригінальні картини. Старший син, Юрій, продовжує традиції кращих наших мистців з релігійною тематикою, що їх так успішно репрезентував у Львові після Першої світової війни маестро Петро Холодний старший. Його знаменитий св. Юрій (на дереві), повні болю і трагізму Мадонни це потверджують. Як ілюстрація до літописів з княжої доби виглядає композиція „Полк Ігоря". Оригінальна „Мапа України" золотою краскою. Мистець любується в темних красках, як наші древні іконописці.

Молодший Ярема переходить від ікон до широких красвидів: „Поля", „Лука", „Хмара над степом", що свідчать про його ріст вгору. Цікаві композиційно „Ритмічне у природі" і два абстракти. Йому притаманні райдужні краски, прикмети чарівної молодости, закоханости у природу. В його картинах пізнати серце молодого мистця, що йде назустріч радісному світосприйманні, що по своєму осмислює світ небесний і земський, і в тому запорука успіхів.

З радісним почуттям зросту молодих і многонадійних наших образотворців, мистців Юрія та Яреми, як і вічномолодих і відсвіжуючих нашу сіру буденщину картин ювілята, маестра Ека — виходимо з тієї унікальної виставки, обіцюючи собі ще не раз повернутися до неї, щоб „надихатися батьківщиною", щоб переживати наново подих рідної землі...

З НАШИХ БУДНІВ

Вакаційне

В наші часи можна дуже легко й дешево забавитись власним або й чужим коштом, треба лише мати відповідний еквіпмент, як кажуть американці, а по-нашому — техніку. От, скажемо, на такій чи іншій вакаційній оселі товариство засіло до обіду: котиться весела розмова, іскряться жарти, хтось когось злегка підтягає, хтось „відгризається". А збоку, на столі, стоїть собі невинно звукозаписувач, а радше підслухувач, і кожне слівце, кожний звук акуратно реєструє. Приходить вечеря, засідає до столу та сама кумпанія, пускають машину в рух — і маєте забаву на сто два! Не треба літнього театру, ані гумористів, ні пані Язичинської з Філядельфії — кожний і кожна бавиться знаменито самодіяльним способом, та й ще дивується самий з себе, що він чи вона такі дотепні, бистроумні!

Але трапляються випадки, що техніка підводить, чи то пак — створює кепкиємну ситуацію.. Так недавно, в одному пансіоні, на пляжі, пані відсепарувалися від чоловічого кодла й стали розповідати масні жарти або, по-львівському сказавши, — „шмонцеси". Ви можете собі уявити, скільки там було сміхів - хіхів, скільки безжурної веселости! Але жадна з пань не запримітила, що під парасольною зрадливо заховався той самий магічний ґудзик (або рідний його брат!), що викликав у Вашингтоні т. зв. Вотерґейтську аферу...

Увечері те саме жіноче товариство засідає до традиційного ремі - бриджа, або так званої „цинцилички", як тут підходить до їх столика один з джентлменів, — якщо можна так його назвати, — ставить на крайчику стола чорну коробочку, натискає ґудзичок, а сам швидко відступає... Ну, вже можна собі уявити, який переполох наступив між красним полом, коли коробка заговорила їхньою живою мовою, їх срібними голосками та їх... „шмонцесами"! Пані одна за одною кидали карти на стіл і немов переляканї перепілки позривалися з крісел. Піднялися голоси протесту, обурення:

— То не мій голос!

— Я цього не сказала!

— Котрий шпигун це зробив?

— Хто відважився нас підслухувати?!

Звичайно, дісталося потім на горіхи тому весельчакові, що займався „вотердійством", але, наскільки мені відомо, жадних переслухів перед сенатською комісією з цього приводу не відбулося. Все потім розплилося й затерлося в атмосфері вакаційного „дольче фар ньенте".

І к е р

Степан Женецький

Другий Конкурс Спілки Українських Журналістів Америки

(2)

2) Другий журналістичний конкурс, подібно як і Перший, був розписаний на три найкращі статті з вичислених у проголошенні ділянок, що появилися друком в газетах чи журналах, за час 1971 року; коли ж серед найкращих статтей, надісланих на Другий конкурс, були статті декого з журналістів, яких нагороджено вже в Першому конкурсі — то треба було їх відзначити, держачись засади: нагороджуємо найкращі; коли ж їх, на нашу думку, цілком неоправдано, відкинуто, то це була уживши тепер модного вислову, дискримінація.

Не знаємо, якими прийомами керувалася більшість членів жюрі, коли вирішувала, щоб не нагороджувати статтей тих авторів, які були відзначені в Першому конкурсі. Наскільки нам відомо, то здається тільки єдина фундація признає одному письменникові (чи з інших ділянок знання), тільки одноразово нагороду; інші фундації признають більше, ніж одну нагороду тому самому авторові, якщо він напише більше добрих творів. (До таких, здається належить американська фундація Пуліцера).

Українські установи, що влаштовують л і тературні конкурси (ім. Івана Франка в Чикаґо та фундовані літературні нагороди п-і Марусею Бек), не практикують тієї засади, що одному авторові можна признати тільки один раз нагороду. Напр., в конкурсах жіночої літературної творчости, що їх фундує п-і Маруся Бек, були випадки, що в одному конкурсі першу нагороду одержала поетеса Ганна Черінь, а другу нагороду поетеса Алла Коссовська; на другому конкурсі було навпаки: першу нагороду одержала Алла Коссовська, а другу — Ганна Черінь.

Коли ж ми застосуємо засаду, що один журналіст може одержати тільки один раз нагороду, то дійде до того, що кожного року будуть нагороджувані щораз слабші статті, бо кращі журналісти, які вже раз одержали нагороду, будуть автоматично виелімінowані від дальших конкурсів; а вкінці треба буде заперестати журналістичні конкурси, бо всі журналісти по-черзі будуть нагороджені і не буде кого нагороджувати.

Цю важливу проблему: нагороджувати чи не нагороджувати авторів, що вже раз були відзначені, повинна обговорити й вирішити Управа СУЖА перед розписанням Третього журналістичного конкурсу.

Ми вже тут заявляємося за тим, щоб до слідуючих журналістичних конкурсів допускати також і тих авторів, статті яких були нагороджені в одному, чи й кількох попередніх конкурсах.

Спопуляризувати журналістичні конкурси.

З обсервації Першого, а також і Другого журналістичних конкурсів, завважується, що вони проходять без відповідного розголосу серед ширшого українського громадянства. Управа СУЖА проголошує конкурс, жюрі проголошує його вислід, відбувається роздача нагород — і на тому кінець.

Журналістичні конкурси є важливими проявами нашого культурного життя у вільному світі і для їх популяризації серед самих українців, і серед чужинців, можна і треба зробити багато більше. Перш усього можна, а то й треба, щоб після проголошення висліду конкурсу, наша преса помістила знімки н а г ороджених журналістів. Потрібно це робити не так для „гонорів" нагороджених, як радше для популяризації нашої журналістики серед українського загалу; зрештою, таке водиться в цілому світі, що в пресі подають знімки тих, що їх за щось нагороджують.

Можна також популяризувати досягнення української журналістики і в американській пресі: кожна місцева американська газета, в місті осідку якої живе український журналіст, напише новинку про нього і помістить знімку, коли він одержить нагороду на українському журналістичному конкурсі. (Це знає автор цих рядків з власного досвіду).

Кожноразово на закінчення журналістичного конкурсу треба влаштовувати журналістичні вечори, на яких роздається нагороди, а опісля відбувається мистецька програма. Такі журналістичні вечори наближать наших журналістів з українським громадянством, створять між ними інтимну атмосферу, причиняться до пізнання журналістів широкими колами читачів. Бо, правду мовити, наші журналісти, чи принаймні більшість з них, живуть і творять, тобто пишуть статті, інформують і унапрямлюють український загал, цілком відокремлено від того загалу, ніби за якоюсь заслоною: ніхто про них, чи вірніше вони самі про себе не пишуть, бо є дуже скромні (а завелика скромність — це теж гріх), їхні знімки в пресі дуже рідко появляються (правда, є малі винятки) теж через їхню завелику скромність, „ювілеїв" їм ніхто не справляє — і тому українські журналісти особисто дуже мало відомі українському громадянству.

А щоб такі журналістичні вечори вдавалися, треба їх дбайливо підготовляти й добре розреклямувати.

Управа повинна також застановитися над тим, чи не добре було б, щоб після тичного конкурсу, видати всі нагороджені статті окремою збіркою, помістивши там також знімки та коротку журналістичну нагороджених авторів.

Правда, усі нагороджені статті були попередньо опубліковані в українській пресі; але вони були друковані в різних газетах і журналах, отже порозкидані і мало хто з читачів мав змогу всіх їх читати. Коли ж їх зібрати разом і видати окремою збіркою, то напевно багато знайдеться цікавих, що її куплять і прочитають.

В НЮ ЙОРКУ ВІДБУЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ СВЯТКУВАННЯ 200-РІЧЧЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Ню Йорк (В. Т.). — У четвер, 26-го липня, в авдиторії Місії ЗСА до Об'єднаних Націй, відбулася конференція для представників консулятів у справі відзначення в місті Ню Йорку 200-річчя Американської Незалежности. Конференція була скликана організацією „Ню Йорк Сіті Байсентенніял Корпорейшен", яка є координаційним органом для відзначення цієї річниці. Метою конференції було заохотити широку інтернаціональну участь у цих ювілейних святкуваннях і накреслити деякі пляни цієї організації. Конференцією провадив д-р Роналд Л. Ґудро, екзекутивний віцепрезидент „Ню Йорк Сіті Байсентенніял Корпорейшен". Він повідомив, що офіційні святкування в Ню Йорку розпочнуться в травні , у Філядельфії в червні, а у Вашінґтоні в липні 1976-го року. Але вже перед тим, в окремих містах Америки будуть проходити програми, зв'язані з 200-річчям Американської Незалежности. Д-р Ґудро зазначив, що ця річниця не є важливою тільки для ЗСА, а для цілого світу, бо ці святкування мають проходити під гаслом „співвідношення однієї людини до другої", а тим самим охоплюватимуть співвідношення поміж державами.Д-р Ґудро вичислив держави, які вже зголосили пляни брати участь у відзначенні 200-річчя Американської Революції. Наприклад, Австралія плянує прислати на турне до ЗСА симфонічну оркестрі; Канада організує кіно - фестиваль; Нікараґуа випустить серію поштових марок, присвячену 13-ом оригінальним стейтам Америки; Франція та Великобританія перешлють мистецькі виставки, зв'язані з Американською Революцією; Еспанія перешле пам'ятник в честь Бернанда де Ґальвеза, еспанського губернатора Луїзіяни, який помагав американським колоніям у боротьбі за самостійність. У липні 1976 року, 25 кораблів із 25 країн загостять до Ню Йорку та інших портових міст Америки. Деякі з тих кораблів будуть реплікамн кораблів, які плавали по морях у 18-му сторіччі. На запит представника „Свободи", ред. В. Тершаківця чи Українська ССР і СССР зголосили свою участь у відзначенні 200-річчя Американської Незалежности, д-р Ґудро сказав, що не зголосили, але він надіється, що може це зроблять.

Д-р Роналд Ґудро також обговорив участь місцевих національних груп у відзначуванні цієї річниці в Ню Йорку. Він сказав, що протягом цілого часу святкувань туристи й мешканці Ню Йорку матимуть змогу відвідувати музеї, крамниці та мистецькі виставки окремих національностей, а крім того, цілий місяць червень 1976-го року буде проголошений „Інтернаціональним фестивальним місяцем". Д-р Ґудро закликав, щоб крім місцевих національних груп, в цьому „фестивальному місяці" взяли також участь мистецькі групи з різних держав світу, тобто, щоб був поширений так званий „культурний обмін". Ще не відомо, де мали б відбуватися мистецькі програми окремих національних груп, подібні до тих, що відбувалися на Світовій виставці в Ню Йорку 1964-го року. В цій справі „Ню Йорк Сіті Байсентенніял Корпорейшен" пізніше подасть точніші інформації.

Провідник конференції д-р Ґудро звернувся до представників консулятів з проханням, щоб вони вплинули на свої уряди, щоб відзначення 200-річчя Американської Незалежности відбувалося не тільки на території ЗСА, а також в усіх країнах світу. Він, наприклад, сказав, що 4-го липня 1976-го року у Філядельфії, дзвони всіх церков торжественно відзначать 200-річчя Незалежности. Було б дуже побажаним, щоб в той самий час задзвонили дзвони в усіх столицях світу.

Д-р Ґудро також накреслив інші пляни його організації. Наприклад, плянується створити по цілому Ню Йорку „комунікаційні центри", в яких туристи із закордону могли б набути інформації в їхній рідній мові. Також плянується телефонічну інформаційну систему, через яку можна буде дістати інформації про місто та про різні програми й події, зв'язані з відзначенням 200-річчя. Побажаним були б персональні контакти мешканців Ню Йорку з туристами. Розглядається можливість зорганізувати систему, за якою туристи могли б побувати в домах нюйоркчан із подібними зацікавленнями. Робиться заходи, щоб по великих крамницях можна було вимінювати чужу валюту на американські доляри, навіть у суботу.

Д-р Ґудро також сказав, що його організація вже затвердила такі проєкти в Ню Йорку: дальше розбудування South Street Seaport Museum в південній частині Манґеттену, де є зображена історія Ню Йорку, як важливого портового міста; розбудова окремого крила Метрополітального Музею Мистецтва, яке містило б найбільшу колекцію американського мистецтва; остаточне закінчення реставрації історичного містечка Річмондтавн на Стетен Айленді, в якому більшість будинків є з 17 та 18-го сторіч; закінчення праці над Showboat-ом — плаваючим театром і театральною школою для дітей; відновлення Yankee Stadium, де відбуватимуться змагання в тих спортах, які були популярні в 18-му сторіччі; відновлення деяких будинків у Flushing Meadow — Corona Park, де в 1964-го року відбувалася Світова виставка. На час святкування 200-річчя Американської Незалежности цей парк має бути перейменований на Independence Park.

На закінчення конференції д-р Ґудро подякував всім присутнім представникам консулятів і преси та заявив, що його організація періодично інформуватиме їх про дальші пляни відзначення в місті Ню Йорку 200-річчя Американської Незалежности.

Брежнєв оптимістично оцінює висліди жнив, але загальна економічна ситуація в СССР далі критична

(Закінчення зі стор. 1-ої.)

річчям 1972 року, але наміченого пляну не виконано. Недотягнення на цьому відтинку, разом з недотягненнями на відтинку сільського господарства, ставить під сумнів можливість виконати реклямований плян п'ятирічки, що совєтські пляновики виразно узалежнили від виконання плянів у 1973 році, називаючи 1973 рік „вирішальним роком п'ятирічки". Але недомагає не тільки промислове виробництво. У не меншій мірі відстає ефективність праці, покращання якої було передбачено на 5.8 процентів, а реалізовано всього на 5.4 процентів. Треба мати при тому на увазі те, що 5.8 процентів стосується вже ревідованого й обниженого проєктованого зросту ефективности праці. Ще найкраще справи виглядають на відтинку важкої промисловости, якої зріст дещо є більший, як це було в 1972 році. За те легка промисловість мала зріст всього на 1 процент, а харчова промисловість — на 3 проценти. М'ясна і молочна промисловість виявила зменшення порівнянно з 1972 роком.

Ключеве значення для всієї совєтської економіки на сучасному етапі має ситуація на відтинку сільського господарства. Недотягнення на цьому відтинку примусить совєтських економічних пляновиків перевести далекойдучу ревізію загальних п'ятирічних плянів розвитку СССР. Справа в тому, що тривалі дощі і повені в цілому ряді районів СССР, а зокрема в Україні, не тільки внеможливили реалізувати нормальний збір збіжжя, але спричинили значні втрати в зерні. Очевидно, до цього треба ще додати, на що звертає увагу сама совєтська преса, незадовільний стан совєтської сільськогосподарської техніки. Іншими словами, не зважаючи на всі пороблені заходи і зусилля режиму, совєтська економіка і в цьому році не зможе вийти з кризи.

„Канадійський Фармер" відзначає своє сімдесятріччя

Вінніпеґ. — В листопаді 1973 року промине сімдесят років з дня появи першого числа першого в Канаді українського часопису. Число „Канадійського Фармера" з 16-го липня ц. р. присвячене в цілості відзначенню цієї знаменної в українській дійсності річниці. Про те, як високо оцінили канадські політичні, державні і громадські кола працю цього тижневика на протязі 70 років свідчить число опублікованих привітань, серед яких на першому місці є привітання від канадського прем'єр-міністра П'єра Трудо та прем'єра Манітоби Едварда Шраєра. Це останнє привітання є у двох мовах: англійській та українській. Далі йдуть привітання від прем'єрів Саскачевану, Алберти, Британської Колумбії, Квебеку, Онтаріо, міністрів федерального уряду, посадників міст, лідерів політичних партій, кол. прем'єр- міністра Джона Діфенбейкера. Українські привітання починаються привітами найвищих достойників українських Церков, митрополита Максима Германюка та архиєпископа Михаїла. В газеті подані інформації про історію „Канадійського Фармера", його видавців та редакторів і співробітників. Як відомо, „Канадійський Фармер" видає видавництво „Нешенал Паблішерс Лтд.", яке очолює Чарльз Доячек. Основоположником та довголітнім видавцем газети був Френк Доячек, чех за походженням, який поселився в Канаді під кінець 19 ст. В ЗСА появляється американське видання „Канадійського Фармера" під назвою „Вільний світ".

Сенатсько-палатна конференція погодилася на мінімальну платню $2.20

Вашинґтон. — Сенатсько-палатна конференція розглянула передані їй версії сенатського і палатного законопроєктів в справі мінімальної платні й погодилася устійнити її висоту на 2.20 доляра, починаючи від 1 липня 1974 року. Скористає з цього підвищення мінімальної платні понад вісім мільйонів осіб, в тому також і домашні працівники. Узгіднений конференцією законопроєкт має бути ще ратифікований в найближчому тижні Сенатом і Палатою Репрезентантів. Дехто із республіканських членів Конґресу передбачає, що през. Ніксон покладе своє вето проти цього законопроєкту, вважаючи, що така підвишка мінімальної платні причиниться до поширення інфляції і збільшить кількість незатруднених серед малокваліфікованих робітників. Протеж, деякі з провідних республіканських сенаторів, між ними й сен. Джейкоб Джевітс з Ню Йорку, переконані, що през. Ніксон підпише схвалений Конґресом законопроєкт і навіть домагаються, щоб він це зробив. Мінімальна заробітна платня для більшости сільськогосподарських робітників, яка виносить тепер 1.60, буде підвищена до 2.00 після введення в дію стосовного закону і до 2.20 з 1 липня 1974 року.

У Ню Йорку викрито міжнародну групу торговців наркотиками

Ню Йорк. — Після довгого слідства нюйоркській поліції пощастило розкрити у повному засягу міжнародну групу торгівців наркотиками, які річно ввозили до ЗСА 600 фунтів кокаїни вартости яких 10 мільйонів долярів у роздрібній продажі та 4,000 фунтів гашишу вартости 5 мільйонів долярів. Керівником групи був кол. працівник нюйоркської суспільної служби Говард Фукс. До групи належало понад 60 осіб, в основному віком між 20 до 30 років з заможних родин і з вищою освітою.

Підгаєцька неділя в Міннеаполісі

Була нею перша неділя місяця травня цього року, точніше шостого його дня. Тоді місцевий парох нашої католицької церкви о. д-р Степан Кнапп відправив Службу Божу в намірені здоров'я всіх місцевих підгаєчан, які поголовно прибули до церкви й побожно вислухали відправу й прийняли св. Причастя. Отець парох у проповіді повітав їх й побажав успішної зустрічі того ж дня у Місцевому Народному Домі. Зустріч запросила до почесної президії о. пароха Кнаппа, гостя—голову головного комітету Підгаєчан інж. Василя Колодчина, та пані А. Яворську, І. Колодницьку, О. Залуцьку, А. Цегельницьку, П. Кіт і З. Крамарчук, а також Олексу Крамарчука. Ділову президію очолював Михайло Іваськевич. Він привітав приявних, між якими були також не лише діти, але й внуки і правнуки відомих підгаєцьких громадян. Після молитви і пошанування померлих відбувся обід, приготований панями з Організацій Визвольного Фронту й п. Василем Амброзяком. Після обіду керуючий програмою Мирон Крамарчук попросив до слова спершу Дмитра Мандибуру, який говорив про минуле життя і працю Підгаєччини, а згодом інж. В. Колодчина, який виголосив доповідь про вагу національних традицій, зокрема про значення піддержування зв'язку поміж колишніми громадянами поодиноких українських земель, та про завдання їх регіональних організацій. Про минуле і теперішнє Підгаєччини й про працю міннеаполіського підгаєцького комітету і його завдання говорив секретар комітету Гілярій Папіж. Особливо з'ясував він справу появи Підгаєцького Альманаху. Програму збагатили гагілки восьми дітей, підготовані панями В. Крамарчук, Н. Дорошак, і И. Руденською, і гра на піяні 12-літньої Тамари Колодницької. Після спільної знимки, підгаєччани ще довго згадували свою незабутню Підгаєччину.

Гілярій Папіж

Відвідувачі з Сирії в Україні

Київ.—Тут побували члени сирійської делеґації, яка прибула до СССР з офіційними відвідинами. При нагоді відвідин сирійців в Києві в їх честь влаштовано 18 липня „вечір сирійсько-радянської дружби" з ініціятиви Українського товариства дружби і культурного зв'язку із зарубіжними країнами. З української сторони на вечорі промовляли голова Товариства В. С. Шевченко, головний спеціяліст Міністерства енергетики і електрифікації УССР А. М. Підлісний та слюсар дослідно-механічного заводу „Держшлях НДІ. В. К. Зозуля. Від сирійської делеґації промовляв командуючий сирійською армією ген. Мохамед Ібрагім аль-Аиі та посол Сирійської Арабської Республіки в СССР Джаміль Шая. Вражає, що на вечорі не виступав представник міністерства закордонних справ УССР.

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

ОЛЬГИ ЦІСИК

(2-го СЕРПНЯ 1972 р.)

Олю Дорогенька! Вже рік минає,
Як Ти нас лишила — пішла від нас
Ми тепер болім за Тобою денно
Бо для нас настав дуже тяжкий час.

Спи наша люба-дорогенька Нене:
Хай чужа земля буде Тобі легонька,
І я в коротці буду з Тобою,
Помолиться колись ще наша донька.

З часом — на гробі — на чужині
Не виросте навіть дика лоза,
Не клякне ніхто тут, щоб помолитись
Не капне навіть одна сльоза.

Хіба надлетить маленька хмарка,
І скропить гріб наш її слезами,
Сонечко пригріє і висушить скоро.
Лиш вітер останесь — молитись над нами.

Твій муж ВЛОДЗЬО
Донька КОРНЕЛЯ
Вся Родина тут і в Україні

ПОДЯКА

Від глибини серця складаю подяку від себе та від сина Василя з Родиною — всім за співчування та підтримку в нашому безмежному горю, що навістило нас з Божої волі з упокоєнням мого незабутнього Мужа

о. Митрата ІЛЛІЇ НАГІРНЯКА

Дякую Високопреподобному о. Деканові, Протопресвітерові Федорові Білецькому за уділення бл.п. о. Іллї Святих Тайн перед його операцією та в час відвідин у шпиталі під час його довгої і важкої недуги.

Дякую о. Протопресвітерові Миколі Литваківському, заступникові Декана, за очолювання Панахид та Заупокійної Служби Божої і священиче відпівання бл.п. о. Іллї.

Дякую о. Протоєреєві С. Писареві, заступникові настоятеля Катедри Св. Володимира і всім Отцям сусідніх парафій — Митратові Д. Ольгиновї, Митратові І. Крестюкові, Прот. О. Куликові, Прот. П. Дармоцеві, М. Гончареві, Н. Ковалеві за участь у похоронних відправах в Чикаго.

Дякую Прот. о. М. Мироновичеві, парохові Білоруської Православної Церкви за його молитви і співчуття.

Дякую о. Стефанові Позиякові і всім хористам за прекрасні співи при похоронних відправах, о. Протодияконові І. Покотиленкові за співучасть у цих відправах та всім тим, що виносили домовину з Тлінними Останками бл.п. о. Іллї.

Дякую дорогому Сестрицтву Св. Княгині Ольги за гарне приготовання поминок і всім промовцям, що своїми щирими словами вшанували пам'ять Спочилого.

Дякую Парафіянам і Братству Св. Володимира за квіти, моральну і матеріяльну підтримку в моїх стражданнях. Рівнож дякую за квіти, якими прикрашено домовину бл.п. о. Іллї від Братів Білорусів, Панства Мачуків, Гуцульського Товариства „Чорногора" та інших. Зокрема сердечно дякую моїм дорогим сусідам, Панству Коханам за їхні квіти, а особливо за їхню християнськолюбну поміч в перших гірких годинах по смерті бл.п. о. Іллї.

Дякую о. Прот. Крестюкові за прощальну промову на Панахиді. Рівнож дякую Другові-Землякові Д-рові Мачукові за прощальне слово від Буковинців та п. А. Куприцькому за прочуле слово від Українського Вільного Козацтва.

Водночас дякую членам Консисторії УАПЦеркви в ЗСА та о. Духовникам Церкви-Пам'ятника Св. Андрія в Бавнд Бруку, зокрема о. Протопресвітерові А. Селепині та о. Протопресвітерові Ф. Шпачинкові за відслуження Заупокійної Служби Божої та похоронну відправу при гробі бл.п. о. Іллї. Щире спасибі землякові, Д-рові Новосівському за чутливе прощальне слово на свіжій могилі.

Дякую сердечно всім тим, які відвідували Покійного бл.п. о. Іллю в шпиталі і словом розради хотіли облегшити Його страждання і біль моєї душі. Особливо за це вдячна я своїй Подрузі, дорогій Пані Носієвич.

Всім, всім дякую від глибини мого зболілого серця в жалю й печалі невгасимій по мойому незабутньому Мужеві, Митрофорному Протоєреєві о. Іллї Нагірнякові, всім хто своєю участю в похоронних відправах віддав Йому щиру пошану, а словами співчуття, моральною і матеріяльною підтримкою Його Родині облегшив їм зболілі серця.

ОЛЕКСАНДРА НАГІРНЯК

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

АМЕРИКАНСЬКА АВТОМОБІЛЕВА АСОЦІЯЦІЯ заявила, що протягом останніх трьох тижнів, у всіх стейтах Америки зросло постачання бензини для бензинових станцій. Асоціяція перевела опитування менаджерів майже 5,000 станцій, які розміщені при головних шляхах ЗСА. Постачання бензини ще не дійшло до рівня, який існував перед виникненням браку пального, але ситуація вже набагато краща, заявила Американська Автомобілева Асоціяція.

СЕН. МАЙК МЕНСФІЛД, провідник демократичної більшости в Сенаті, заявив перед Сенатською підкомісією для контролі зброї, що ЗСА повинні перевести 50-відсоткову односторонню редукцію американських збройних сил в Західній Европі та інших частинах світу. Сен. Менсфілд мотивував цю пропозицію поліпшенням відносин між Америкою та Совєтським Союзом і комуністичним Китаєм. Він також сказав, що союзники Америки повинні перебрати на себе більше відповідальности за власну оборону. Сенатська підкомісія для контролі зброї в середу, 25-го липня ц. р. почала формальні переслухування в справі редукції американських збройних сил.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПОШТМАЙСТЕР Елмер Т. Класен заявив, що з початком наступного року кошти різного роду посилок збільшаться. Наприклад, посилка листа буде коштувати 10 центів, а не теперішніх 8. Підвишка в ціні поштових марок і взагалі посилок спричинена підписанням нового робітничого контракту, за яким поштові робітники дістануть підвишку в платні.

КОНТРОЛЕР МІСТА НЮ ЙОРКУ А. БІМ оприлюднев свій плян задержання кошту переїзду підземкою на теперішньому рівні, тобто на 35 центах. Замість пляну губ. Н. Рокефеллера, який хоче випустити бонди на суму 3.5 більйона долярів, які мали б покрити видатки на різні роди транспортації, контролер Бім пропонує випустити бонди тільки на 1.1 більйона долярів. Бім заявив, що плян Рокефеллера дуже коштовний і призначує великі суми грошей на розбудову засобів комунікації поза містом Ню Йорком, а його плян, тобто Біма, призначений тільки на задержання кошту переїзду підземкою на 35 центах.

ПЕРЕВОРОТ В АФҐАНІСТАНІ не був інспірований ніякою посторонньою державою. Заяву в цій справі склав ген. Мохаммед Давд, президент новопроголошеної афганістанської республіки, стверджуючи одночасно, що переворот стався з мінімальними втратами в людях. В часі перевороту загинуло разом вісім осіб. Згідно з заявою Давда, в країні буде тривати якийсь час військова диктатура. Новий уряд розв'язав парлямент і уневажнив досі зобов'язуючу конституцію. Закордонні спостерігачі інформують, що переворот є в користь СССР, з яким в Давда ще з часу його прем'єрства були добрі взаємини. СССР був першою державою, яка визнала новий афганістанський уряд.

ІРАНСЬКИЙ ШАХ МОХАММЕД РІЗА ПАҐЛЕВІ поінформував, що Іран плянує закупити в ЗСА якесь число військових літаків типу Ф-14, а також заінтересований в тому, щоб дістати найновіший модель військового винищувача Ф-15. Шах повідомив також про підписання договору з Ашленд Ойл Компані щодо спільних рафінерій нафти та бензинових станцій цієї компанії в ЗСА.

ФРАНЦУЗЬКИЙ МІНІСТЕР ЗОВНІШНІХ СПРАВ Мішел Жобер поінформував, що Франція продовжуватиме атомові випробування на Південному Пацифіку і що ніякі міжнародні протести на це не матимуть ніякого впливу. Уряд Перу зірвав дипломатичні взаємини з Францією з того приводу і також інші південноамериканські держави висловилися неґативно про ці випробування.

Поетка Зоя Когут приїжджає з Австралії з виступом до ЗСА

Нюпорт, Австралія (Дмитро Чуб). — В п'ятницю 13 серпня виїжджає з Сіднею в Австралії в подорож до ЗСА і Канади відома українська поетка і фейлетоністка, авторка збірки „Культурні арабески" і співробітниця „Лиса Микити" Зоя Когут. Разом з нею виїжджає відома артистка Ірена Залеська. Прибувши до Ню Йорку, вони обидві виїдуть зразу ж до Гантеру, на відпочинкову оселю брата І. Залеської Володимира Кобзяра. Перший літературний вечір матиме Зоя Когут на Союзівці в суботу 18 серпня ц. р. В дальшому Зоя Когут разом з І. Залеською виступатиме на літніх оселях в Гантері, на Верховині, в Лігайтоні, у Вайдлвуді і по таборах Пласту, СУМА та ОДУМУ. На пізніший час передбачені виступи по літературно-мистецьких клюбах Ню Йорку, Філядельфії та Детройту і в таких українських осередках, як Чикаґо, і Лос Анджелес у ЗСА та Торонто, Монтреаль, Оттава і Вінніпеґ у Канаді. Програма літературних вечорів Зої Когут буде складатися виключно з її творів, сатиричних віршів, гуморесок і фейлетонів. Будуть відбуватися ці виступи під патронатом Союзу Українських Організацій Австралії та Союзів Українок Австралії й Америки, як теж Об'єднання Українських Письменників „Слово" Сподіваються повернутися обидві мисткині до Австралії наприкінці листопада цього року. Зоя Когут здобула собі широку популярність серед українців в Австралії і в інших країнах світу своєю книжкою „Культурні арабески", яка була випродана протягом одного року. Її спутниця Ірена Залеська відома із своїх виступів і деклямацій на таборових і клюбових сценах.

В Москві відзначено посла В'єтконгу орденом дружби

Москва. — Газета „Известия" з 24 липня опублікувала повідомлення про те, що рішенням Президії Верховної ради СССР відзначено орденом „Дружби народів" члена ЦК Національного Фронту Визволення (В'єтконгу), посла „Республіки Південний В'єтнам в СССР" Данг Куанг-Міня. Совєтська газета пише, що „такої нагороди він удостоївся за заслуги для справи скріплення міжнародної солідарности прогресивних і миролюбних сил, розвитку і скріплення совєтсько-в'єтнамської дружби". В обмінних заявах з цього приводу М. Підгорний та Данг Куанг-Мінь ствердили своє переконання в остаточну перемогу комунізму в Південному В'єтнамі.

Комсомольці клянуться на вірність партії та Брежнєву

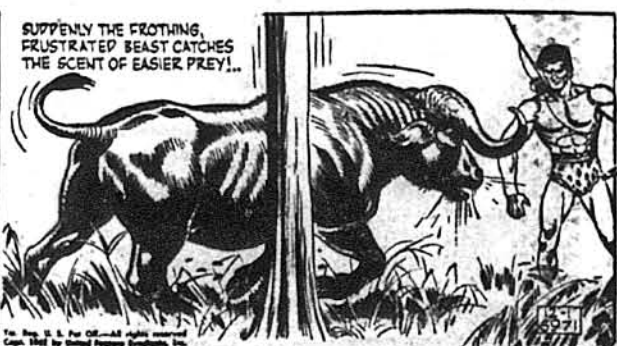
Москва. — Газета „Комсомольська правда" з 20 липня широко інформує про „торжественну маніфестацію совєтської молоді", що відбулася на московському стадіоні 19 липня під кличем „Ми вірні справі партії і Леніна". На маніфестації були присутні члени ЦК на чолі з Політбюром. Центральною точкою маніфестації була „клятва совєтської молоді", яку склали учасники „від імени 32 мільйонів комсомольців, 25 мільйонів юних піонерів, всього молодого покоління країни совєтів".

У „клятві" говориться про те, що „ми приносимо непорушну клятву вірности Комуністичній партії, совєтському народові, нашій великій батьківщині ... Ми гаряче і однодушно підтримуємо програму миру, зовнішньополітичну діяльність Комуністичної партії, скріплюємо революційну солідарність з молоддю соціялістичних країн, з братами по клясу на всій плянеті ... 12-го липня 1974 року сповниться 50 років з того історичного дня, коли комсомол прийняв ім'я Леніна. Торжественно запевняємо ленінський Центральний комітет, Політбюро ЦК, генерального секретаря ЦК КПСС товариша Леоніда Ільїча Брежнєва, що ми завжди будемо вірні священним ленінським заповітам, будемо з ще більшою напругою вчитися комунізму, посвятимо все наше життя до останнього удару серця справі комуністичної партії ... Клянемося! Клянемося! Клянемося!".

Варто відзначити, що парадуючі колони совєтських комсомольців з тисячами прапорів, співами і музикою, нагадували такі ж маршуючі колони гітлерівської молоді (Гітлер-Югенд) та „брунатних сорочок" фашистів в Італії. Знімки в совєтській газеті з московської маніфестації наче б живцем взяті з пожовклих вже сторінок гітлерівської преси з відомих маніфестаційних здвигів у Нюрнберґу.

ТАРЗАН, Ч. 6971. Буйвіл звертається проти Тарзана

Дивне видовище стає перед Тарзаном ...
... Ай-я-а-а-а! ! !

... Лютий водяний буйвіл загнав тубільця на дерево та намагається збити його з його сідала!

Раптом запінений роздратований звір занюхав легшу здобич ! ..